

hom/hei, 12. januar 2007

Referat møte KOSTRA-KNNM 12.01.2007

Til stede:

Jan Aarak, KS Effektiviseringsnettverk (sak 2)

Frode Lindtvedt, Livskraftige kommuner – kommunenettverk for miljø og samfunnsutvikling (sak 2)

Turid Haugen, Livskraftige kommuner – kommunenettverk for miljø og samfunnsutvikling (sak 2)

Vilni Bloch, SSB

Dag Høgvard, MD

Einar Jensen, SK

Hans A. Støen, KS Bærum kommune

Ingerid Angell-Petersen, DN

Svein Homstvedt, SSB (ref.)

Henning Høie, SSB (leder)

Even Vaboen, KRD

Øystein Nesje, MD

Bjørn C. Horgen, MD

Michael Kaurin, Sos. og helsedirektoratet

Heming Herdlevær, SK

Anne Midtrød, KS Rogaland fylkeskommune

Ole C. Tollersrud, RA

Geir Haveraaen, KS Bergen kommune

Ole Moss, SSB Seksjon for primærnæringsstatistikk

Marianne Vik Dysterud, SSB IT-avd. (i sak 4)

Forfall:

Arne Berg, KS Hobøl kommune

1. Godkjenning av dagsorden m.m.

Henning Høie ønsket velkommen til nytt medlem, Michael Kaurin fra Sosial- og helsedirektoratet.

Sosial- og helsedirektoratet vil delta bl.a. ut i fra den betydning friluftsliv og rekreasjonsmuligheter har betydning for folkehelsa.

Dagsorden ble godkjent

Dato for neste møte ble bestemt til tirsdag 20 mars.

Sak 2. Kvalitetsindikatorer for KNNM-området

En undergruppe bestående av Vaboen, Nesje, Støen og Høie har utarbeidet et maksforslag.

Arbeidsgruppas oppgave er å foreslå prioriteringer og kutt i forhold til kriteriene for kvalitetsindikatorer.

Møtet ble deretter delt i 4 undergrupper, for saksområdene:

- Plansaksbehandling, kommune
- Byggesaks- og kartbehandling, kommune
- Friluftsliv, rekreasjon, kulturminner og biologisk mangfold, kommune
- Fylkeskommune-rapportering

Fra oppsummering i plenum:

Plansaksbehandling

Plansaksgruppa mente det var litt vanskelig å fastslå om det skal være 4-6 ind. for hvert delområde eller samlet for hele KNNM. Prioritering:

1. Alder på kommuneplanens arealdel (spørsmålsstillingen i skjema kan bli revurdert).
2. Alder på kommuneplanens samfunnsdel

På venteliste:

3. Andel av reguleringsplaner sendt på høring som det er fremmet innsigelse til
Disse tre første sier noe om kvaliteten på planarbeidet (produktkvalitet)

4. Areal regulert til spesialområde bevaring av kulturminner
5. Areal regulert til spesialområde naturvern
6. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for vedtatte reguleringsplaner

Indikatorene 4 og 5 har for liten relevans i benchmarking. Grappa ønsker noe mer fokus på resultater. Frode Lindtvedt: En indikator som viser hvor stor andel av bevaringsverdige kulturminner som er En indikator som viser hvor stor andel av bevaringsverdige kulturminner som er omfattet av vern etter PBL §25.6 spesialområde sier mer om resultat-kvalitet enn det antall gjør. Tilsvarende for naturvern. Hans Støen: Kommunene har ikke fått kulturminnevern som prioritert oppgave. Indikatorene 4 og 5 forutsetter god kartlegging.

Anne Midtrød: Kan være mer formålstjenlig å spørre om kommunene har en kommunal kulturminneplan

Jan Aarak: Indikatorene 4 og 5 fanger inn strukturkvalitet, men ikke brukerkvalitet. Erfaringer fra Eff nettverkene tilsier at 5 er vanskelige å bruke fordi det gir dårlig sammenligningsgrunnlag, må justere på indikatoren, f eks ved å sammenholde med totalareal.

Ingerid Angell-Petersen: Plan for biologisk mangfold sier også mye om hva komm. har tenkt. Analog til kulturminner.

Henning Høie: Vi har tidligere ment at vi skal måle forvaltningskvalitet heller enn brukerkvalitet Even Vaboen: Når det gjelder antall; forsøk å holde seg til lavt antall: Begynn smalt og heller utvide seinere

Bjørn C. Horgen: Hvorfor ikke indikator på kommunal plan/retningslinjer for visse tema. Det finnes knapt en kommuneplan som ikke har med temaene, men det sier lite om den reelle oppfølgingen. Ad indikator 4 og 5: Vi går inn i en periode hvor kravene til registrering vil øke, men ikke prioritert foreløpig.

Nesje: Vi må atskillig ned i antall for ikke å drukne.

Henning Høie: Føringer fra KRD går på resultat- og produktkvalitet for brukerne heller enn struktur og prosesskvalitet.

Byggesaks- og kartbehandling

Byggesak prioritering:

1. Saksbehandlingstid på byggesaker - nr. , ut fra brukerens perspektiv.
2. Brutto driftsutgifter pr. søknad - vurdert som interessant for bruker/søker
3. Andel dispensasjonsøknader i strandsonen innvilget

Anne: Antall dispensasjoner sier noe om byggeaktiviteten, mens andel innvilget (nr. 3) sier noe om praktiseringen.

Bjørn: Antall dispensasjoner i strandsonen pr. 100 km er for tilfeldig ift. topografien. Ønsker en kopling mellom antall disp. totalt og andel innvilget.

I framtida er det behov for indikatorer på antall omgjøringer på høyere administrativt nivå og kommunens byggetilsyn, identifisert av effektivitets-nettverket.

Kart og oppmåling prioritering:

1. Har kommunen innsyn i kartverk via Internett
2. Teknisk og økonomisk kartlegging. Andel ferdig kartlagt i standardene FKB-A, -B og -C av forutsatt kartlagt areal i samme standarder. Prosent
3. Brutto driftsutgifter pr. innbygger

Nr. 1 forutsetter at nr. 2 er utført. Det gjelder i hovedsak for alle kommuner, men ajourholdsgraden kan variere. Oppfølging av dette kan være en indikator for framtida.

Geir Haveraaen: Saksbehandlingstid ikke prioritert. Hvorfor?

Einar Jensen og Dag Høgvard: Fordi det praktiske for brukeren kan ordnes gjennom midlertidige godkjenninger, dermed får ikke lang formell saksbehandlingstid nødvendigvis konsekvenser for

bruker. Saksbehandlingstid mer interessant for forvaltningen enn for brukeren, og derfor nedprioritert for dette området.

Friluftsliv, rekreasjon, kulturminner og biologisk mangfold

Prioriteringer:

1. Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder. Dekar/1000 innb. i tettsteder
2. Samlet lengde av turveier, turstier og løyper som er tilrettelagt for sommerbruk og skiløyper som ble planlagt maskinpreparert, gitt normale snøforhold (km)?

Kandidater på venteliste i prioritert rekkefølge:

3. Andel av befolkningen med tilgang til nærturterreng innen en avstand på 500 m
4. Andel av befolkningen med tilgang på leke- og rekreasjonsarealer innen en avstand på 200 m
5. Kartlagte områder verdiklassifisert som svært viktig eller viktig berørt av fysiske inngrep etter kartlegging

Ikke foreslått indikatorer for kulturminner. Fortsatt mye å gjøre på biologisk mangfold og inngrep i forhold til dette. Et visst behov for å måle miljøbevissthet, men det ligger utenfor rammen av KOSTRA-rapporteringen.

Øystein Nesje etterspurte endringer i biologisk mangfold på sikt når registreringer er gjentatt. Angell-Petersen viste til at det mangler differensiering mht. ulike typer inngrep i ulike type områder, dette har mye å si for konsekvensen av et inngrep. Dette blir mer relevant å følge gjennom kartbasert rapportering.

Ole Chr. Tollersrud mente at kulturminnefaglig kompetanse i kommunene vil kunne gi en indikasjon på kvalitet. Støen framhevet at undergruppa har vært inne på dette spørsmålet, men har ikke løftet det fram. Horgen mente at dette i så fall måtte sees i sammenheng med andre kompetanseområder i kommunene. Angell-Petersen fulgte opp med å si at erfaring viser at kompetanse på biologisk mangfold etter hvert er bygget ned.

Fylkeskommune

Plansaksbehandling

1. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på samordnet areal- og transportplanlegging.
2. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på kulturminner og kulturmiljø
3. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på friluftsliv, grønnstruktur, vassdrag, fjellområder og/eller kystsonen biologisk mangfold

Kulturminner

1. Andel arkeologiske registreringer i medhold av KML § 9 gjennomført der det ble påvist ikke tidligere kjente automatisk fredete kulturminner. Prosent.

Angell-Petersen ønsket skille mellom biologisk mangfold og friluftsliv m.m. Høie viste til at kulturminnevern er et spesifikt ansvar for fylkeskommunen, og derfor er skilt ut.

Haveraaen spurte om gruppa hadde vurdert alder på planer - det er i alle fall en faktaopplysning. Tollersrud og Midtrød svarte at det er usikkert om alderen er en god indikator for kvalitet og at tolkningen derfor ikke er entydig.

Horgen mente at flere indikatorer er viktige, bl.a. Universell utforming. Nesje framhevet at hensynet til langsiktighet tilsier at man bør vente med UU som kvalitetsindikator.

Lintvedt stilte spørsmål om ikke hensynet til kulturminneinteresser er viktigere enn å spørre om planstatus, f.eks. om det er ivarettatt i overordnet planlegging. Midtrød mente at dette er relevant, men vanskelig nå, slike opplysninger ligger ikke inne i skjema. Tollersrud mente at det i så fall ikke går an

å svare "nei" for fylkeskommunene dersom et slikt spørsmål ble stilt, og at man heller kan beholde spørsmålsstillingen slik den er.

Midtrød mente at kvalitetsindikatorer på hele området kanskje må vike i forhold til andre kvalitetsindikatorer ut fra et "folkeopplysningsperspektiv". Vaboen/Nesje mente at spørsmål om planstatus kan presenteres i samleindikatorer der det telles antall "ja".

Horgen mente at det er et behov for minst én indikator for regional planlegging, f.eks. antall planer for forskjellige tema e.l. på sikt.

Haveraaen mente at dispensasjonsbehandling er en god kandidat for kvalitetsindikator. Når vi kommer til årsaker, er tall bare tall inntil man går inn og analyserer på årsaker til at tallene er slik de er. Midtrød mente imidlertid at dispensasjonsbehandling etter plan- og bygningsloven ikke er meningsfullt mht. kvalitet, det sier mer om kommunal aktivitet. Når det gjelder dispensasjoner er kulturminneloven, så er det også problemer mht. tolkning. Man må velge mellom å se på kulturminner "i seg selv", eller bruken av dem. Mht. til bruk vil dispensasjoner like mye øke kvaliteten fordi tilgang og bruk blir bedre. Eksempelvis er bygging av heis i fredede bygg positivt ifbm. med Universell utforming uten at denne dispensasjonen nødvendigvis går ut over grunnlaget for vern

Nesje oppfordrer SSB til å legge ut indikatorene sammen med tolkning. Hvis tallene ikke kan tolkes meningsfullt, må man slutte å spørre om dem. Spørsmål om dispensasjonsbehandling bør være like tolkbare på kommune som på fylkeskommune.

Høie oppsummerte med at slik fylkesskjema er utformet nå, er det begrenset hva det kan si om kvalitet, men inntil videre blir forslag "om plan finnes" stående.

Midtrød: Indikatorer knyttet til regional planlegging og til kulturminner bør behandles hver for seg og uavhengig av skjema tallene kommer fra.

Høie mente at det til hver av de valgte kvalitetsindikatorene må legges inn en celle som viser hvordan indikatoren skal tolkes. Dette mangler i det oppsettet som er foreslått.

Oppsummering:

Plansaksbehandling

1. Alder på kommuneplanens arealdel (spørsmålsstillingen i skjema kan bli revurdert).
2. Alder på kommuneplanens samfunnsdel

Byggesaks- og kartbehandling

1. Saksbehandlingstid på byggesaker.
2. Brutto driftsutgifter pr. søknad
3. Andel dispensasjonsøknader i strandsonen innvilget

Kart og oppmåling prioritering:

1. Har kommunen innsyn i kartverk via Internett
2. Teknisk og økonomisk kartlegging. Andel ferdig kartlagt i standardene FKB-A, -B og -C av forutsatt kartlagt areal i samme standarder. Prosent
3. Brutto driftsutgifter pr. innbygger

Friluftsliv, rekreasjon, kulturminner og biologisk mangfold

1. Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder. Dekar/1000 innb. i tettsteder
2. Samlet lengde av turveier, turstier og løyper som er tilrettelagt for sommerbruk og skiløyper som ble planlagt maskinpreparert, gitt normale snøforhold (km)

Fylkeskommune

Plansaksbehandling

1. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på samordnet areal- og transportplanlegging.
2. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på kulturminner og kulturmiljø
3. Finnes gjeldende fylkesplan eller fylkesdelplan med spesielt fokus på friluftsliv, grønnstruktur, vassdrag, fjellområder, kystsonen og/eller biologisk mangfold

Kulturminner

1. Andel arkeologiske registreringer i medhold av KML § 9 gjennomført der det ble påvist ikke tidligere kjente automatisk fredete kulturminner. Prosent.

3. Rapportering av dispensasjoner fra TEK-forskriften

Saken gjelder bygningsforskriften § 10 om brukbarhet. Hensikten med ny forskrift var å få inn bestemmelser om Universell utforming - uten å endre kravene. Forskriften som har vært til høring vil imidlertid ikke bli innført for 2007 slik meningen var. Mulig den vil avvente ny Plan- og bygningslov, men det er ikke sikkert.

Spørsmål ble stilt til gruppa om det skal rapporteres etter gammel forskrift, eller om det skal stilles i bero til ny forskrift foreligger.

Nesje mente at ny forskrift antakelig blir kompatibel med gammel forskrift, og at tidsserie derfor blir opprettholdt. Støen mente at mulighetene for å rapportere etter de gamle forskriftene er begrensede, rutineene for å telle opp i kommunene er ikke etablert og datakvaliteten er dårlig og at rapportering derfor må vente. Vaboen trodde at her vil det ikke bli større forskjell fra tidligere, og støttet derfor Nesje.

Haveraaen mente også at rapportering burde avventes til man så resultatet. Horgen viste til at spørsmålet er vedtatt tatt med, forskriften ikke vil bli vesentlig endret på området og at det derfor ikke var grunn til å foreta omkamper. Støen mente ikke å kjøre omkamp ift. indikatoren, men at man heller utsatte rapportering ett år. Haveraaen viste til at notatet som var sendt ut er invitten til diskusjon.

Støen viste til at kommunene ikke har forberedt rutiner for rapporteringen og at praktiske hensyn taler sterkt for å vente. Nesje mente at mange kommuner vil kunne rapportere, og at kvaliteten på rapporteringen uansett først vil kunne heves en stund etter at spørsmål er stilt. Saken stiller seg imidlertid annerledes dersom forskriften endrer seg vesentlig, noe det ikke er grunn til å tro.

Konklusjon: Vedtaket opprettholdes. SSB informerer kommunene så fort som mulig om vedtatte rapportering slik at kommunene får på plass rutiner for å telle. Informasjonen må inneholde begrunnelser slik at kommunen motiveres for rapporteringen best mulig. Første året må vurderes som et "pilot-år".

Nesje ba om at Universell utforming blir kommunisert som en viktig premiss for alle arbeidsgruppene i KOSTRA.

4. Kartrapportering i KOSTRA

Orienteringssak

SSB jobbet med et pilotprosjekt for dette i 2005, men det ble ikke fulgt sterkt opp i 2006. I 2007 er det gitt noen midler til å gå videre. Prosjektet blir tosidig:

1. Teknologisk utvikling av elektronisk rapportering i SSB generelt, der kartrapportering inngår
2. Inkludere kartdata og data fra Norge digitalt eller andre kilder som skal erstatte dagens skjemarapportering

Heming Herdlever orienterte om Matrikkelen, som grovt sett er en videreutvikling av GAB med digitale eiendoms- og bygningskart m.m. Det vil også inneholde referanse til offentlige pålegg om kulturminner, forurenset grunn m.m. Det er ikke lagt opp til planstatus eller servitutt-avtaler.

Lov om eiendomsregistrering gjelder først fra 2008. I 2007 vil fortsatt delingsloven gjelde.

15. februar skal alle kommuner være i pilot-drift fram til 15. april. I denne perioden vil brukerne fortsatt få informasjon fra GAB og ikke Matrikkelen.

Det er også gitt føringer for hvordan Matrikkelen kan ivareta hensynet til Universell utforming, det gjelder særlig bygningsdelen (som fra før har den svakeste kvaliteten i GAB. Frist er gitt fram til sommeren.

Askeladden er inne som Kulturminneregisteret.

SSB har hjemmelsgrunnlag i orden for å laste ned data fra Matrikkelen. Det er kontakt med SSB.

Det er ikke utført noen systematisk kvalitetssjekk av FKB-data mot B-delen i GAB. Det er et stort etterslep av bygningsinformasjon i FKB-kartene, og dette blir neppe store forbedringer før all byggesaksbehandling foregår digitalt.

Einar Jensen orienterte om Norge digitalt. Alle større landsdekkende offentlige institusjoner, med unntak av noen under Justisdep. Nesten alle kommuner (med unntak av noen større) er med i samarbeidet. Alle parter har tilgang til samme data til enhver tid. SSB kan bruke kartgrunnlag m.m. som grunnlag for å illustrere statistikken.

Det skilles mellom basis geodata og tematiske geodata (bare de siste er fritt tilgjengelige). Norge omløpsfotograferes med jevne mellomrom med digitale kameraer med ½ meters oppløsning, og også med IR-fotografering. Temadataforum er en videreføring av Arealis-samarbeidet og ledes av Institutt for skog og landskap.

Årlige investeringer i størrelsesorden 120 mill. må finansieres gjennom brukerbetaling.

Støen spurte om kopling av befolkningsdata på koordinat. Dette gjøres ikke av SK, men av SSB, og er en "nøtt å knekke" ift. konfidensialitet m.m. SK har for øvrig et samarbeid med sikkerhetsmyndigheter knyttet til Norge digitalt.

SSB har lastet ned Norge-digitalt-data for alle kommuner unntatt Oslo, Bergen og Ålesund, og vil bruke dette til å krysse med KOSTRA-skjema.

Dysterud gav en orientering om de tekniske mulighetene for å nytte Norge digitalt. En WFS-service i SK etablerer en GML-fil som SSB kan nytte. Hva som skal legges i WFS-filen må avgjøres av hvilke prioriteringer som blir gitt av KNNM-gruppa. Det ble anbefalt å begynne med enkle datatyper (punktdata?) før man går inn på mer komplekse ønsker.

SSB må ha kontakt med kompetansemiljø i SK. Einar Jensen kontakter Lillethun for å få organisert dette. Moss påpekte at man må forholde seg til andre dataleverandører enn SK samt systemleverandører (3-4 stk.) etter hvert som SSB får bygget opp apparat hos seg selv. Man må begynne i det små.

Innlegget til prosjektleder Vilni Bloch ble utsatt til neste møte pga. tidsmangel. Det er ønskelig at KNNM-gruppa fungerer som en referansegruppe for prosjektet.

5. Eventuelt

Jan Aarak delte ut styringsindikatorer for byggesak for ASSS-kommunene.

Nytt møte ble berammet til tirsdag 20. mars.